

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 5. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 6.

A voks.

Annyi bizonyos, hogy a magyar ember érdeklődik a közügyek iránt, egész addig, hogy politikus nemzet lett a nevünk.

Jussát mindig szemé előtt tartotta a magyar, gravamenjeit sem dugta suba alá, hanem hangosan kommentálva mutogatta meg annak, akit illetett, s amilyen könnyen adott, ha kértek, vagy koldultak tőle, éppen olyan súlyosan vágott oda ököllel, vagy karddal, ha elvenni akarták valamijét.

Kitapasztalták ezt a virtusunkat és úgy elkormányozták bennünket, ezt a gravamenet, jogféltő nemzetet, jó szóval, ígérekkel, hogy bizony-bizony volt idő, mikor majd ellejejtünk még magyarul is.

Másképen van ma.

A nemzetben lévő egyik résznek, a hatalom pártjának nincs gravamenje, hisz övé az ország, a hatalom és a dicsőség, a másik, a nagy résznek volna, de nem igen hozzák nyilvánosságra. Sugdosva, zughelyeken vitatják meg ügyüket, bajukat; titokban szitják, élesztgetik a boszút és gyűlöletet s az ország csak a kifakadásokat hallja, az ökölbe szorult kezeket látja, érzi hogy baj van a nép tömeg között — és nem bír a bajjal.

Nem ismerjük önmagunkat.

Az elégedetlen tömegnek be tiltjuk gyűléseit, el szedjük lapjait, megakadályozzuk még sétáit is, feloszlatjuk egye-

sületeiket és erőszakot szegünk törekvéseik ellen.

Eroszakról soha sem félt a magyar, s mihelyest úgy tehető fel a kérdés, hogy ki a legény a esárdában, a nép mindjárt készen áll rá, hogy meg mutassa.

Pedig az állam és az elégedetlenek között most ilyen féle a viszony. Nem az a kérdés, hogy mi a baj, hanem ki az erősebb.

Igy nem lesz béke.

Nagy hiba az is, hogy minden ellenőrizhető együletet beszűntetnek, minden gyülekezést, hol ki lehetne inkognitóban hallgatni a nép baját, szétugratnak az intéző körök.

Magyar ember kiszokta mondani ami a szívében fekszik s minél több méreg szalad ki a szóbán, annál kevesebb marad a szívében. De ha lakatot verünk a szájára, belül gyülik és forr az utat nem lelt düh és később nem dühös szó, de bolond cselekedetben tör ki.

Most pedig nincsen hol állani elő gravamenjeivel a népnek. A malom alól szét ugrasztják, a kovácműhelyekbe be sem eresztik a politizáló csoportot, a községházában, parlamentben pedig hallgass a neve a parasztnak, munkásnak, mert nagy a cenzus, apró ember nem üti azt meg, pedig akkor nem lehet szava.

Nagy László Szatmár megye alispánja pompásan mondja a szocializmusról irt jelentésében, hogy a baj egyik oka a féltelen centralizáció.

Helyes!

Mindent egy kézbe csipni, egynek a dominiumba kerülni, hogy a többinek

palánkon túl legyen a helye, nem igazságos dolog s nem csuda ha döngetik a palánkot és mások is belül akarnak kerülni. Mert bajos dolog elképzelni a szabadságot centralizációval. Tökéletesen mindegy akár az zsarnokoskodik felettem aki a hatalomba belé született, akár az akit puska végről nekem kellett megválasztanom.

Sokan azt hiszik nem így van. A nép azonban így hiszi és zsarnokának érzi a hatalmat. Ki van tudva minden régi helyéről, ahol szavát érvényesíthette, bajával előállhatott volna, kiforgatva minden régi szokásából.

Szabaddá tették a népet anélkül, hogy előbb elég művelté tették volna a szabadsághoz, s már 48-ban huszárságot kellett küldeni a birtokok védelmére, mert földosztást értett a nép szabadság alatt. Akkor is, most is puskatussal igyekeztek észre téríteni a népet.

A privilegizáltakról választott emberekre szállott át a hatalom, de a népre nézve ezek is privilegizáltak, mert nincs joga a választásokba befolyjni, ha próbál; ismét ott a puskatús.

A régi vezetőket, a papságot elvették a néptől. Lapokban, irodalomban korteskedéseknél megczibálták tekintélyét s a nép másokhoz, országfutó jöttmentekhez fordult s ezekre hallgatott. Hagyták, hogy hallgasson. Ezek aztán elforgatták a nép fejét s ha az elbolondított nép felzudul — csillapításért a paphoz fordulnak az állam közegei, a reformátushoz Bagamérban, görög vagy római katolikushoz más helyen, — de hogy legyen sulya annak a

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A cserkeszek között.

Írta: Apáti J.

— Egy magyar utazó emlékeiből —

Nagyon hamar, még 24 éves sem voltam midőn szívemben az elvesztett paradicsom helyén egy pokol izzó tengerével számúzve lettem s feldult boldogságom romjain kétségbe esve az ismeretlen ember-oczeánba rohantam, hogy ennek hullámaiban semmisüljön meg az a szerencsétlen szív, mely megalkudni, — kalmár módon — soha sem tudott.

Hogy mégis tisztességben értem meg a mai napot, egyedül az igazságos Istennek köszönhetem, ki különös kegyelmével nem hagyott elveszni sem az ember, sem a tengerárban.

Hogy boldog lettem-e, az más kérdés. Felelőssé nem tehetem azt a másikat, — akkor még szinte — gyermekek, kinek a romboló szerep kiosztva lett, hiszen ő öntudatlan eszköz vált mások kezében.

Ó jó és becsületes leány volt. Bár én, vele együtt mindent elvesztettem, de azért legyen áldott, hiszen ő is iszonyuan bűnhődött.

Az utolsó jelenet után, mely lelkemet oly nagy bánattal töltötte el, másnap már Budapesten voltam s ott Benke Feri barátommal jöttem össze, ki megértvén bajomat, felhítt, hogy menjek vele két nap mulva Triesztbe s

hajója — mert ő a Lloyd Minerva hajóján parancsnokolt — 4—5 nap mulva indul a Feketetengerre s e szeszélyes, viharos tenger majd meggyógyít, vagy el is nyelhet.

Nekem mindegy volt. — Mentem.

A quarneró, a Dalmátpartok szakadéka előtt s a gyönyörű Irni szigetnek mellett elhaladva, a görög félszigetet megkerülve, Pireus előtt állapodtunk meg, honnan a hajdan clasicus Athent látogattuk meg, hogy pár nap alatt a Márványtenger szigetei között elhaladva, a Dardanellákon át, az Aranyszarv bejáratánál kössünk ki.

Az ember-ár és zsivaj nem vonzott a partra; hiszen mindezeknél nagyobb vihar dult lelkemben s nem is akartam látni a tündér várost, midőn szívemben egy pokol tüze készült megsemmisíteni az emberekben vetett hitemet.

Komor merengésből a horgonylánc berregése ébresztett fel s örültem miközben a Bosporus bejáratát megpillantva, perczenként közelebb tudtam a vihartépte Feketetenger partjait.

Másnap reggel csak eget s vizet látva, volt időm még egyszer végig szenvedni a két évi boldogságra villámként lecsapott gyötrelmet, fájdalmat, csalódást.

A Feketetenger pedig megtagadva rossz hírét, a legcsöndesebb felületen hagyott tőva siklani s néhány nap alatt jobbra hagyva Szinópet, — hol az orosz flotta 15 év előtt a kikötőben horgonyzó sokkal erősebb török hajó-

hadat megsemmisítette, — valamint Batumot s gyors tempóban haladtunk a legújabb süttető orosz kikötő város Póti felé, hova éjjel után érkezünk meg. Reggel a felkelő nap rózsaszínre festette a távoli Elbrus havas fejét.

Tehát előttem fekszik gyermekálmaim tündér világa, Samil hazája; hol az égbetörő szikla-ormokon még nem oly régen a szabadság tárogatója, a »surna« hivta küzdelemre a szabad hegyi népeket és ahol ma már minden csendes.

Póti városa az Abkház hegyekről leömlő sáron épült s valami gyarló kövezettel bir, — mely minden tavasszal elsüllyed — s hol ez már végleg alászállott az ismeretlen, mély sár-üledékbe, ott a pátriarchális pallóval segít magán ki-ki, a hogy tud.

Mellette egy felséges, halakban gazdag tó s másoldalán vadakban gazdag ergő; de csak futólag tekintünk oda s megyünk tovább lóháton, — mert az arab a lelkünket kirázná, a por pedig a tüdőnket iszapolná el úgy, mint a sár Pótit.

Tovább! . . . Még messze van a Kaspi tenger, pedig azt látni mielőbb, mindkettőnk forró vágya.

Mingrelia, Guriel és Imeretia fővárosa Kutaiszon át, a hajdani Plasis, ma Rion partján haladva, utunkban a föld minden nátiójából alakult karavánnal találkozunk s elvélve itt, ott benszültt urakkal, kiknek minden harmadika herceg.

Az orosz kormány bőkezű a czimek oszto-

szónak, melyet éppen a segítségül kérők gyengítettek meg? A nép kolomposára hallgat — s ultima ráció ismét a puskat, szurony vagy golyó. Egyéb magyarázatot nem kap a nép, jogot se és ő úgy érzi, hogy el van nyomva.

Nem centralizálni folyton, de szélesebb autonómiát kell adni a közigazgatásban és minél szélesebb körű szavazati jogot kell adni a népnek.

Hogy folyhasson be a közügyekbe, melyekről joggal mondhatjuk, hogy sine nobis, de nobis intéznek, s így elvonjuk félre vezetőitől, hogy kereshessenek szavazatuk gyakorlása által orvoslást bajukra, legyen módja előhozakodni gravamenjeivel, s ha dühösen fog is beszélni eleinte, — kevesebb bolondot fog cselekedni.

Ha megkapja a nép a hozzá szólás jogát, ha megtanulja ismerni azt, amihez hozzá szól, mindenesetre elérjük, hogy elesik a szocialista izgatók legsúlyosabb argumentuma — hogy a nép el van nyomva és jogaiból kizárva.

Két vármegye már kívánja is a szavazati jog kiterjesztését, s azt hisszük, hogy a többi vármegye is fog úgy lelkesedni érte, mint mikor Bánffyknak kellett dicsériáját megszavazni.

Nagy dolog a szavazati jog kiterjesztése, nagyobb mint hirtelenében látszik, mert így millió embernek megmentését eszközölhetjük a társadalom és haza számára. P—y.

Szász Domokos védekezése.

Az erdélyi ev. ref. superintendens nem találja sértőnek a sajtó vádját a börzespekulációkra vonatkozólag. Elismeri, hogy az egyház pénzen bürzopapárokat vásárol, a mostani veszteséget is elismeri, de erősen bizik abban, hogy jobban is fog menni a sorsa a szállítási vállalatnak, sőt ennek az előmozdítására egyházkerületének két hivatalnokát is kivezényelte. Ime a sajtóságos védekezés:

„Ami az Első Magyar Szállítási Vállalat részvényeinek árfolyam-csökkenését illeti, ez

éppen nem egyedül álló dolog a pénzpiaczon. Az Első Magyar Általános Biztosítási Társulat a tavalyi 230 frt osztalék helyett az idén már csak 160 frtot fizetett, a »Generali«, ez az óriási intézet, a tavalyi 8 frt helyett 5 frtot, az Általános Hitelbank pedig 22 frthelyett 18 frtot; a rossz gazdasági esztendő miatt egész Európában baisse mutatkozott; az idén, ha jó lesz a termés, a részvények ismét emelkedni fognak. A Szállítási Vállalat tulajdonát képező »Entrepise des pompes funébrés« igen jól jövedelmez, ugyszintén az Ujlaki Téglagyár is, melynél a vállalat erősen van érdekelve. Hogy a vállalat tavaly csak 13 frt osztalékot adott és nem többet, annak az az oka, hogy régi vezérigazgatóját elmozdították s az igazgató pert indított a vállalat ellen: 30.000 frtot megítéltek neki, s ezt az összeget egyszerre kellett kifizetni a nyereségből. Mivel azonban az ügykezelés megjavult s 1200 részvény közül 500 az erdélyi ev. ref. státus birtokában lévén, az erdélyi egyházkerület két hivatalnok, Márkus János és Maksay János belekerült az igazgatóságra s érvényt fognak szerezni az egyházkerület érdekeinek.

Mit szól ehhez az egyházkerület?

A zsidó vallásból való áttérés igazolása. A vallás- és közoktatási miniszter folyó évi 18.332. sz. határozatában kimondja, hogy ha egy 18. életévét betöltött izraelita vallású férfi a meghatározott alakszerűségek betartása mellett, bármely bevett vallásra szabályszerűen áttért, az immár illetékes lelkész értesíti az izraelita hitközségi rabbi-anyakönyvvezetőjét. Az izraelita vallásról valamely bevett vallásfelekezetre a törvényes alakszerűségek mellett áttért egyén megkeresztelése, illetve áttérése annak születési anyakönyvi tétele alatt az illető törvényhatósághoz, vagy közvetlenül a miniszterhez intézendő megkeresés alapján, mint eddig, úgy ezután is fel fog jegyeztetni. Annak, ki szabályszerűen áttért, mindig módjába áll vallási hovatartozását áttérési anyakönyvi kivonatán kívül az által is igazolni, hogy felmutatja eredeti születési anyakönyvi kivonatát, amelyben áttérése feljegyeztetett.

A háború.

A spanyolok első tengeri ütközetének hatása alól csak lassan szabadulnak fel a kedélyek. Európa tulnyomó része a

spanyolokkal rokonszenves s így érthető az a lehangoltság, melyet a spanyolok veresége keltett.

As újabb táviratok azonban nem olyan sötét színben tüntetik fel a spanyolok helyzetét. Teljes akcióba akarnak lépni Amerika ellen. Arra bazirosszák hadműveleteiket, hogy az Egyesült-Államok pontjait, természetesen a nagy városok bombázzák. Ha ez sikerül, Amerikának olyan károkat okoz a háború, amelyeket évtizedek alatt sem hever ki.

Legújabb távirataink a következők:

Budapest, május 6. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: Azt beszélnek, mint-hogy Kuba és Porto-Rico kormányai távirati uton közölték, hogy nem hisznek az ellenség partra szállásában, két páncélos hajó, két czirkáló hajó és három szállító hajó haladéktalanul elindul Cadizból, hogy az amerikaiakat a Filippi-szigetéről elűzze és azután kaliforniai kikötőket bombázza.

Budapest, május 6. (Saját tud. táv.) Madridi sürgönyök szerint egyik itt megjelenő lap közli Primo de Riverának a Filippi-szigetek volt kormányzójának Port-Saidból kelt táviratát, melyben azt mondja, hogy az amerikai flotta a védtelen erődöket lerombolhatja, Manilat azonban sohasem fogja bevetetni.

Budapest, május 6. (Saját tud. táv.) New-Yorkból sürgönyzik: A tőzsde szilárdan és élénken nyílt meg és szilárd maradt. A zárlat meglehetősen szilárd a legmagasabb napi áron. Részvény forgalom 516.000 dollár.

Budapest, május 6. (Saj. tud. táv.) Porto-Ricónál holnap valószínűleg nagy harez lesz.

gatásában, kivált a közeli Georgiaiakkal szemben és meghagyásában e czimeknek, — hiszen egyebüket ugys elvette.

A georgiai festői viseletben megy solymászni is, — mert itt még ez járja — és az orosz kormánynak ez kellemes is, mert így nem tanulnak lőni a derék hercegek, de annál inkább isznak nagyokat, már t. i. azok, kik a régi mohamedán vallást felcserélték a szent orosz vallással.

Vendégszerető e nép s első este egy georgiai faluban kerestünk szállást, mint megtudva a falu hercege, csaknem brachiummal telepített saját kastélyába s néhány orosz szó segítségével, ittunk reggelig, a vidékről össze verbuvált hercegek kedvéért.

Másnap ellovagolt velünk a mi hercegünk Tiflisbe, hova harmad nap éjfél után érkezünk s az ő hely és nyelvismerete nélkül bizony nem tudom aludtunk volna-e ágyban, párnák közt.

Tiflisben legnagyobb szükségünk volt a fürdőre s hercegünk vezetése alatt a perzsa-fürdőt kerestük fel, melyet ha Európába lehetne át varázsolni, tódulna felé a fürdőközsőség.

A legkellemesebb massage után megújulva kaptunk csolnakra s vizmentén evezünk a kúr folyón, a Kaspitenger felé; de félutban elhagyva a vízi utat, ismét lóháton mentünk tovább Baku felé, Nukka irányában.

Mielőtt Bakuba érkezünk volna, — utközben — mig egy tatár herceg vendégszeretében részesültünk.

Megnyugtatóul felemlitem, hogy tatárhercegünk a legszebb kaukázusi típust képviselte s egyáltalán nem volt kutyafeje és a mi fő, igen jól beszélt németül s így oly kellemessé tette másfél napig nála tartózkodásunkat, mint a legvendégszeretőbb magyar ember.

Ali Mirza különben nagy selyemtenyésztést űz s a messze Judiába is ellátogat évenként áruival.

Nejét, — szigorú mohamedán lévén — nem láthattuk, de igen két szép fiát, kik egy-egy handszárhoz voltak kötve.

Oly szép fekete szemeket, mint e két 5 éves ikertestvérnek volt, csak két királynénak láttam még; kik közül az egyik az én lelkem királynéja, a másik egy szomszédos állam királynéja volt, a szerencsétlenségben azonban egyformáknak láttam mindkettőt.

A herceg különben 49-ben járt Magyarországon s emlékül hozott is magával egy fringiót és egy homloksebet, mikre nagyon büszke. De hát tovább! tovább!

Isten veled Ali Mirza!

Baku, a naphta hazája; helyesebben kereskedelmi gőczpontja, mert a híres források még egy mérföldnyire vannak e fekete várostól; de itt láttuk meg a Kaspitengert megdőbbségek kietlenségében.

Bazárja a keleti pompa és izlés raktára. Szőnyeg, fegyver s filigrán áru elbűvölök.

Kiszabott időnk azonban ismét tova sarkalt s egy éppen Derbentbe induló vitorlásra

szálltunk s növekedő széllel indult rozoga járművünk.

A fáradtságtól kimerülve, mindketten lenyugodtunk s csak reggel ébredtünk fel a boszorkánytánczot járó vitorlásan.

Be ke barátom, mint mesterségébe vágó munkában, tevékeny részt vett a hajó irányításában, a viharra fejlődött szélvészben.

Hajónk megdőlve s ház magas hullámoktól ostromolva hasítja a habokat, melyek olykor végig seprik a fedélzetet, döntögetve mit utjában talál s jaj a szerencsétlennek, kit leüt, mert menthetetlenül veszve van; a Kaspitenger állítólag soha sem veti partra amit egykor elnyelt. Az örmény kereskedők jajveszékelve borulnak térdre s szórják a keresztet, a perzsa nyugtalanul szalad alá s fel, a török nyugodtan várja a mi következik. Mas Allah! En egyik árboczot fogom s erősen pipázom. Mas Allah!

Az éj beáll, de a vihar még zug, bömböl, ordít rémesen s úgy látszik nem fog egyhamar szünni.

A hajó parancsnoka kifáradva, a vezényletet egészen Benkére bizza, ki csuron viz, de egész éjjel helyt áll.

Mellé huzódom, a parancsnoki hidra ülve s egy vasrudhoz erősítem magam. A hajó recseg, ropog s már reggeledünk, a vihar pedig még mindig tomból.

A török parancsuok felváltja Benkét s mindkettőnkkel kezét fogva, rebegi: Jassasin madzsarlár!

Kabinjába utal s mi öt perc múlva

A vidéki újságírók kongresszusa.

A vidéki hírlapírók országos szövetsége május 8-án Temesvárott, a vármegye székházában tartja évi rendes közgyűlését. Eddig 32 város sajtója jelentette be részvételét.

A közgyűlés egyik legfontosabb tárgya Ujlaki Antal debreczeni lapszerkesztő azon indítványa lesz, hogy a közgyűlés írjon fel az illetékes miniszterhez, hogy a szövetség különösen a betegsegély- s nyugdíj-ügy államsegélyben való részesítése iránt a törvényhozásban javaslatot terjesszen elő, vagy erről az állam költségvetés keretében gondoskodjék. Ujlaki azzal érvel, hogy a vidéki hírlapírói kar épen oly fontos kulturális hivatást teljesít, mint a színészet, ha tehát az államsegélyben részesül, úgy az állam a hírlapoktól sem tagadhatja meg anyagi támogatását. E szövetség főcélja a betegsegély és a vidéki hírlapírók nyugdíjügye. Ez pedig két oly intézmény, mely legalkalmasabb arra, hogy a hírlapíróknak, ki oly exponált állásban szolgálja a közérdeket, a jövő biztonságának tudatát megadja.

A hírlapírói kar megleléssel tekinthet vissza azon munkára, melyet a millenáris ünnepségek sikere érdekében végzett. Mindentűt a hírlapírói kar egyik zászlóvivője a nemzeti eszmének. Kétszeres fontossággal bír e kar működése nálunk, hol az ország sok területén a nemzetiségekkel szemben folyton résen kell állaniok.

A vidéki sajtó a vidéki központokon a megyei és a városi élet és a társadalom körében felmerülő oly helyi eseményeket, melyek nemzeti szempontból jelentőséggel bírnak, csak az illető helyi sajtójában tárgyalhatja kellő alaposággal, mely a helyi viszonyokat ismeri.

Ebben rejlik a vidéki hírlapírók működésének nagy fontossága a magyar nemzeti konsolidáció tekintetében. Állami érdek tehát, hogy a hírlapírók szövetsége fennálljon, virágozzék és különösen nemes céljait, a betegsegély- és nyugdíjügyet kielégítő módon szervezze. Ujlaki azt állítja, hogy a vidéki hírlapíró hasonlíthatatlanul többet küzd, mint a vidéki színész, akinek néha mégis vannak jó napjai. Mert azonkívül, hogy a vidéki hírlapíró

működésének a nemzeti eszme szempontjából speciális és ha szabad mondani, talán nagyobb jelentősége van, mint a színész működésnek, nem lehet szem elől téveszteni, hogy a vidéki hírlapíró folytonos munkával is csak a létezés minimumát szerezheti meg. Pedig szorgalmas, ideális, példás, hazafias érzelmű munkás kar ez, amelynek minden egyes tagja a magyar kulturára, a magyar nemzeti érdek katonájának tartja magát.

Nem a kormánytól, hanem a magyar nemzeti államtól kérünk és várunk támogatást.

Hurokra került javasasszony.

— Saját tudósítónktól. —

A nép között legjobban elterjedt azon ocsmány bűnnek, mely ártatlan kisdedek kiirtására és a legnagyobb lelkiismeretlenségre visz és készlet, az angyalcsinálásnak nap, mint nap újabb adatait tárja fel a büntető igazságszolgáltatás.

A legújabb eset is erről szól, s tudósítónk szerint így hangzik:

Ártánd, május 6.

A ki üzletet csinált mások szerencsétlenségéből.

Évek óta, titkon, de annál nagyobb sikerrel űzte itt egy vén banya az angyalcsinálás ocsmány mesterségét.

Pápa Juliánnának hívták ezt a lelketlen vén asszonyt, a ki mások botlásából és szerencsétlenségéből kovácsolt tőkét magának és a kinek annyi bűnben, annyi titkolt szörnyű gyilkosságban benne volt a keze.

Természetesen, hogy nagyon is biztonságban érezte magát a vén boszorkány, mert hiszen éppen azok hallgattak legjobban, akik reá tudtak volna vallani: büntársai.

Hanem utóvégre is mindenféle ilyen titkon űzött bűn, mint minden, előbb-utóbb is csak napvilágra kerül és valóban legfőbb ideje volt már, hogy a hatóság vessen véget Pápa Juliánna aljas üzemeinek.

A legújabb áldozat.

A legújabb és legutolsó áldozata a vén angyalcsinálóknak egy Lakatos Róza nevű hajdon volt. A szerencsétlen leány, mikor bal-

lépése következményeinek teljes tudatára ébredt, amikor érezte, hogy nemsokára anyává lesz, borzasztóan megijedt, titkolni, leplezni akarta botlását, palástolni vétkes könnyelműsége élő tanujelét, így azután a faluszerzte ismert Pápa Juliánnához fordult segítségért és tanácsért.

Pápa Juliánna segített is jó szóért, meg pénzért és a bűnös anyának 8 hónapos kisdédét elpusztította. Elpusztította, mielőtt megszületett volna.

A borzasztó erős szerek következtében Lakatos Róza időtlenül szült, egy holtan világra jött nyomorékot.

A lelkiismeret furdaló szavára.

Néhány nap előtt történt ez. Az elpusztított kisdéd hullája, a pinczében földdel bekaparva, takargatva enyészetnek indult már. És tán ez az eset is elaluszik, titokban marad, ha a bűnös teremtesnek lelkében fel nem ébred a szigorú bíró: a lelkiismeret mardosó szava.

És mikor a kandi szomszédok faggatni kezdték Lakatos Rózát, hirtelen történt állapot változása felől, a bűnös némben űzött-halt és szörnyen meg volt zavarodva.

Gyanus volt hát a dolog, de szörnyen. És a lappangó gyanu csak terjedt, terjedt, míg egyszer azután a hatóság fulébe is el nem jutott a hire.

Több mint 25 áldozat.

Tegnap azután beállított a faluba a mezőkeresztési csendőrőrs egy járőre és vállatóra fogta Lakatos Rózát.

A bűne tudatától teljesen megtört teremtes, azután zokogva vezette a csendőröket le a pinczébe; megmutatta nekik a kis holttestet és töredelmesen bevallotta szörnyű bűnét: hogy tulajdon magzatának lett ádáz gyilkosa.

De bevallotta azt is, hogy ki volt a segítő, támogató és büntársa.

Ezt a büntársat Pápa Juliánna személyében szintén letartóztatták és vállatóra fogták nyomban.

Rettenetes dolgokat mondott el a vén sátán.

Elmondta, minden nagyobb felindultság nélkül, hogy már évek hosszú során át

aluszik az igazak álmát. Felettünk viraszt Allah s az ő becsületes szolgálója, a parancsnok: Mohammed Ali.

Másnap déltájban ébreszt fel maga a jó öreg parancsnok. A kaukázusnak hire sincs, de a vizeken túl, a Kaspitengeren kívül egy más tenger van, a Kara-kum homok sivatagja.

Mi a Kara-Bugar öbölben himbálózunk, nyugatra meg ordít a vihar, kint a Kaspi tengeren.

Keletre tőlünk a homoktengert mozgatja a Tebed-Sirokkó. Mi veszélyen kívül vagyunk.

Este felé elült a vihar s mi nyilegyenesen gyors tempóban haladunk Derbent felé s harmadnapra a város előtt kötünk ki. Itt tudtuk meg, hogy a lefolyt vihar alatt 16 vitorlás és 29 halászbarkát nyelt el a Kaspi tenger.

Benkét sürgöny várja, mely tudatja vele, hogy még 5 nap s a hajója utra kész.

Neki menni kell, én itt óhajtok maradni; hiszen alig vagyok 100 versinyire az Avar-földről; én már mindent elvesztettem otthon; maradhatok.

A városban kóboroltunk fél napig délben egy vendéglőben több hajós tiszttel találkoztunk, köztük többen Liefkur és Esztlanból valók s németül beszélnek, — bár idegen szerű Plattdeutsch nyelven, de megértjük s barátságot kötünk.

Benke egyik hajón vissza indult Bakuba, én köztük maradtam s tanácsukra cserkeszkét, kucsmát stb. és handsárt vettem s ezt revolveremmel együtt övembe tűztem. Ott

állottam mint egy valóságos cserkesz, a hajós tisztek között. Másnap benszülött katonatisztek jöttek közénk s itt köztük, az exotikus országban magam lettem exotikus individuum.

Itt említem fel, hogy Tiflusz, Baku és Dervent utczáin, a festett arczu nőexistenciák között miunduntalan hallható a más ajkáról kellemesen csengő Székely-magyar szó. Így azonban csak szánakozással tekinthetünk a szerencsétlen áldozatokra, kik nyomorultan pusztulnak el Kelet szennyében.

Egy fiatal muzulmán tiszt különösen ragaszkodott hozzám s midőn megtudta, hogy az avarok közé óhajtok menni, igen örült, mert mint mondá, hat hónapi szabadsággal oda, hazájában megy, az Adigok törzséhez.

Biztatott, hogy olyan meglepetésben fogok részesülni, miről nem is álmodom.

Én pedig biztosítam, hogy én már részesültem ez év első felében a Körzs és Berettyó között olyan meglepetésben, amilyent soha sem fogok megérni többé, szükségesnek találtam egy orosz—német—avar szótárt beszerni, nyelvtant nem kaptam. Ami még kellett, ujjbarátom: Marad bég rendelkezésemre bocsátotta a magáéból; így adott alám igen csinos hegyi lovat, a lesgek neveléséből.

Negyed napra elindultunk. Irány pont Themir-Khán-Surah s majdan onnan a hegyekbe, a Koshek irányában.

Utközben ő akart minden képpen magyarul tanulni s én alig jutottam néhány Avar szóhoz. Ő a magyarban feltűnő gyors előmen-

telt tett. Két nap múlva Thamér-Khán Suráiban — röviden Subában voltunk. Murád több ismerősének bemutatott s a szótár segítségével — több, kevesebb sikerrel — boldogultunk is.

Feltűnő sokan jártak az öregebb urak közül Erdélyben 1849-ben s igaz vendég szeretettel halmozták el a magyar »testvért«.

Egyik öreg ur ki vitt bennünket a hegyeken lévő birtokára. Lakása valóságos erdő, a völgy közepén emelkedő jó magas szikladombon.

Neje — mert csak egy volt — a hajdani szépség maradványaival igen kellemes jelenség volt s bár mohamedán, de nem fátyolozá magát s ez a cserkesz nőknél úgy látszik általános.

Itt a cserkesz elnevezést senki sem használja. Ők maguk Avaroknak mondják magukat, a hódítók általában lesgieknek mondják őket.

Viszont az avarok maguk közt: Kabardok, Adigok, Khunok és Avarok főtörzséhez számítják magukat, de egy nyelvet beszélnek némi tájszólás különbséggel.

Különben országukat Dugesztán-nak nevezik, ami magyarul Hegyországna mondható.

A várkastélyt, — az aljban — az Aul-falu veszi körül; a lakosok szép férfi és nő egyedeket mutatnak. Tör, pisztoly minden férfi övében s mindkét nem lóháton jár s feltűnő biztossággal halad a szakadékos utakon.

Három napi vadászat s halászat után bucsut véve tisztes házigazdánktól, tovább lovagolunk Murád bég szüleinek Aulja felé s utközben még egy szives Adig családnál meghálva, másnap este megérkezünk az eget ostromolni

folytatja undok mesterségét és hamarosan megnevezett áldozatai közül 25-öt.

Igen, 25 olyan, ártándi — részint férjes, részint hajadonállapotban levő nőt, akiknek sötét bűnökben, a magzat gyilkolásban bűntársa volt, segítője és tanácsadója.

A megnevezetteket is nyomban vallatóra fogták; de csak négy olyan akadt köztük, aki beismerte azt, a mit a gyermekirtó banya rávalított. A többi konokul tagadta az ocsmány bűn elkövetését.

Vasra verve.

Ezekre a vallomásokra azután a csendőrök vasra verték a sötét multu Pápa Juliánát s tegnap reggel behozták Nagyváradra, hol a kir. ügyészség fogházába marad mindaddig míg a bűnei, de a többi vele cizkos bűnös anyák bűnei fölött is ítéletet mond majd a kir. törvényszék a közel jövőben várható monstre-bünpörben.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Május 7. Szinügyi bizottság ülése d. u. 3 órákor.
Május 7. A »Nagyvárad Nemzeti Szövetség« igazgató vál. ülése a keresk. kamarában d. u. 5 órákor.
Május 8. A lövész-idény megnyitása.
Május 9. A városi jog- és pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 3 órákor.
Május 10. Nagyvárad város központi választmányának ülése.
Május 11. Klingenspök Károly sajtópöre.
Május 12. A »Bihoreana« román bank alakuló közgyűlése a Zöldfában d. e. 9 órákor.
Május 12. Városi közgyűlés d. u. 3 órákor.
Május 14. Vívó-verseny a Zöldfában.
Május 18. Liptay István sajtópöre.
Május 25. Nyiray Elek sajtópöre.
Május 29. A gyorsíró-kör Stolce-ünnepélye.
Junius 14. Biharmegye központi választmányának ülése d. e. 11 órákor.
Regészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A villamos vasút építése.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága legutóbbi közgyűlésén tudvalevőleg Hlatky Endre a villamos vasut szerződését kifogásolta s az ő indítványa folytán a szerződést visszaadták a jogügyi bizottsághoz. Így került tegnap a kérdés tárgyalás alá a városházán, a jogügyi bizottságban. Az ülésen jelen voltak: D u s László

elnök, dr. Bulyovszky József, Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, dr. Várady Zsigmond, dr. Radó Ignác, Mezey Mihály, dr. Sarkadi Lajos, Pallay Lajos, dr. Bozóky Alajos, Szüts Dezső jegyző. Mindjárt a gyűlés elején kijelentette dr. Hoványi Gyula, hogy tulajdonképen most csak a szerződés összehasonlításáról van szó, annál inkább mert kétely sem férhet, hogy a polgármester és a főügyész nem az előzetes megállapodáshoz képest állította volna össze a szerződés pontjait. A bizottság tagjai ezt elfogadták. Azután felolvasta Szüts Dezső jegyző a szerződést pontonként, s lényegesebb változtatás csak az, hogy a szabályrendeletben világosabban kifejezték, miszerint ha a város nem képes a szükséges vizet adni a telep részére, a vállalat gondoskodik a vízről. Azonkívül a komoly jogászok hosszabban vitatkoztak egy isfelett, a melylyel végre is gazdagították a szerződést.

* **Egy nagyváradai tudós előléptetése.** A kultuszminiszter ur dr. Grósz Emil egyetemi magántanárnak és tanársegédnek a budapesti tudomány egyetem szemészeti tanszéke mellé adjunctussá történt megválasztását megerősítette.

* **Hittanvizsgálat a főgymnáziumban.** A helybeli főgymnáziumban a VIII. o. tanulók tegnap tették le a hittanvizsgálatot, amely igen jól sikerült. A VII. osztálybeliek a jövő héten teszik le a többi tantárgyakból az osztályvizsgálatokat s mindjárt a következő héten megkezdődnek az érettségi írásbelik.

* **Jogakadémiai élet.** A jogakadémiai önképzőkör tegnap ülést tartott, amelynek legérdekesebb tárgya a mult felolvasó estélyről szóló jelentés volt. A felolvasó estélynek a tiszta jövedelme — a tetemes kiadások daczára **harminczhat** forint volt, amit a segélyegyleti alaptökéhez csatoltak. Kimondotta továbbá a közgyűlés, hogy a **Segélyegylet** alaptökéjének a gyarapítása végett mozgalmat indíts mindent elkövetnek, hogy az alaptöke nagyobbodjék, így majálist rendeznek, aminek a jövedelmével a Segélyegylet alaptökéjét fogják gyarapítani. A majálisra vonatkozólag az előző lépés már megtörtént, a rendezői iv ki van bocsátva s úgy látszik, hogy a majális fényesen fog sikerülni.

* **Kósa hir.** Az elmúlt év június havában a lapokban azon közlemény látott napvilágot, hogy **Adelsberger** Sándor gazdaszt a törvényszék körözteti. Ez a hir nem felel meg a valóságnak, mert a feljelentő a vádat visszavonta. Mai nyilttéri közleményünk ismerteti a tényállást, mely azt mutatja, hogy **Adelsberger** méltatlanul lett meghurczolva. Városunkban sok ismerőse van s azért indokoltnak tartjuk e nyilatkozat közlését.

* **Leander a gyaloglók királya.** (Beküldetett). Leander fogadott Kiss Dáviddal 1000 pohár sörbe, hogy a Szt. László-térről a Félix fürdőbe gyalog kimegy 75 percz alatt. A fogadást ma reggel fényes rekorddal nyerte meg: 67 percz alatt érkezett be. Hárman kísérték biciklin. Indult reggel 6 óra 15 perczkor, megérkezett reggel 7 óra 22 perczkor. 7 óra 30 perczkor felvette a »gyaloglók királya« nevét.

Nagyvárad, 1898. május 6.

Leander, a gy. k.

* **A nagyváradai malmok árjegyzései** valóban komikusak. A legesekélyebb összegű gabona-ár emelkedése utáni órákban a liszt árának tetemes emelkedését hozzák a közönség tudomására; míg ellenben akkor, mint az e héten, azaz folyó hó 4-én is történt, mikor több mint egy forintos esés áll be, csak napok múlva, t. i. 6-án jeleznek változást, de most is nem esését, hanem emelkedését a már is elviselhetetlen áraknak. — **Harcza kenyérért** cím alatt irnak a lapok igen sok vidékről, nálunk is elég nagy a nyomoruság, s azért kötelességünknek tartjuk a malom ipar intézőit figyelmeztetni, hogy a legjobb minőségű hur is elpattan a túlfeszítés következtében. Van reményünk arra is, hogy a város hivatott képviselői szintén gondolkoznai fognak a felett, hogy Nagyváradnak tulajdonképpen fogyasztó közönsége is van.

* **Lesúlyedt hegyi-ut.** A nagyváradai szőlőtulajdonosok ezrek és ezrek áldozata árán igyekeznek felújítani a filokszerá által elpusztított kopár területeket, hogy adóalapot és jövedelem forrást teremtsenek. Ezzel az igyekezettel szemben megvárhatják, hogy akár a város, akár más kötelezett hatóság gondoskodik az utak fenntartásáról. Kálvária-utca végén a **Darvasy** Lajos tanácsos szőlőjénél, már

lászó hegyek között fekvő Aulba, — melynek felső szélén fekszik Murad szüleinek vára — hogy innen tegyünk kirándulásokat, megcsodálni a természet nagyszerű alkotásait.

Murad bég izgatottan unszolt másnap, hogy megmutatja a Karanajt, de én pihenni vágyom egy napig, aztán: Mas Allah!

Egy nap múlva, jókor reggel elindulunk 5 szolgálval s kellő elemőzsiával folyton fel, a szikla óriásokra. 11 óra tájban gyalog folytatjuk az uttalan utat, gyalogfenyők között, de csakhamar ez is elmarad.

Két szolga előre tör s kezükben pányvafa, s ahhoz erősítve szőr és kenderből sodort pányva-kötél. Nem tudom felfogni mi készül.

Megállanak s a pányva czöveket leverik a földbe s a pányvára hurkot erősítenek. Oda érünk. Murad mutatja, hogy vegyem fel a pányvát; s bujjak a hurokba mint ő. Megteszem.

Törökül mondja: Gidelim = menjünk!

Megyünk s huzzuk a pányvát.

Murad csuszva halad előre, én is.

Még két-három öl s előttem egy örvény, mintegy 5—6000 lábnyi sziklafal élén tekintek le ugyanolyan mélységbe. Szédülök, de tart vállamnál fogva a pányva s lábaimnál fogva a szolgák egyike.

Murádnak elég volt a pányva, biztonsága érdekében.

Előttünk a mélyben Avarország terület.

Murad egy falufélét mutat: Himrit, hol állítólag Samil született.

Állatok, emberek mint a hangyák látszanak az örvény alján.

Lassan visszacsuszok s rákezdem a Miatyánkot törökül: »Bizim pederimir Allah, kim sim gökde, Gelnin memleketin tenin« stb.

Murad — ki törökül jól beszél — megértette a keresztény Miatyánkot.

Nem mertem többé vissza sem fordulni.

Azt mondják: Aki nem tud imádkozni menjen a tengerre.

Igazuk van!

Én pedig azt mondom: Aki Istentagadó, nézzen le a Karanaj sziklaörvénybe s hirdetni fogja az egyedüli Isten hatalmát, ki a természeti erőknél parancsolva, egy szempillantás alatt alkotta meg hatalma e nagyszerű remekét s a hitetlen hinni fog!

A többieknek nem első dolga volt e kirándulás s így a nagyszerű kaukázus legnagyobb-szerű látnivalója a »Karanaj« szakadék nem vált reájuk ama hatással, mely engemet elbódított.

Megebédeltünk s ebéd után mély csendben voltunk biztos lépésű hegyi lovainkon lefelé s megérkezve az Aulba, a kiállott fáradalmak után lenyugodva, késő reggelig mozdulatlanul elaludtam.

Murad biztosított, hogy még nagyobb meglepetést is tart számomra s én siettem vele közölni, hogy a karanjánál nagyobb meglepetés már nincsen, mert ezt leírni nem, csak átszenvedni lehet s inkább verjen a vihar még egykor át a karabugarba, de a karanj szikla-örvényét többé nem akarom látni.

Még egy napi pihenő után Murad, 3 barátunk s én, — mint állítak hosszabb 4—5 napi kirándulásra — elindulunk a Kasbek-felé,

melynek aljába megérkezve másnap késő este, szellő: sátrak, de hatalmas burkákba burkolózva, ropogó tűz körül ütünk táborot, hogy reggel a meddig lehet lóháton, a hol nem lehet, gyalog emelkedjünk a magasba.

Délutánra feljutunk egy kisebb lapályra, — lehetünk 12 ezer lábnyira — a többi 2 ezer lábnyi csucs megmászhatatlannak látszik, nem is erőszakoljuk azt. De egy hatalmas sziklapartra telepedtünk, mely felett száz lábnyi sziklafal emelkedik.

Egyik fiatal társunk elmondja, hogy a szikla-falhoz volt lánczolva sok száz év előtt egy hatalmas szultán fia s a Kaukázus sasai ott falták fel a lelánczolt herceget.

Ki ne ismerne e pár mondatban Prometheus történetére, kit 30000 évre ítél s ide lánczolt a nagyobb hatalom, hogy a Kaukázus keselyűi folyton tépjék, szakgassák a máját, míg aztán 30 év múlva Vulkan megszabadítja a fatalis helyzetből.

Mig társaim a jól megszolgált ebéd után lehevernek, én egy harci karddal a magam s egy nő nevét véstem ki a szikla-falba, hogy oly magas siremléket állítsak fel szerető szívemnek, melyek egymás boldogságát a mások érdekében meggyilkolták, mint a milyen mély, volt ez a szerelem.

Vissza indulunk e hegy aljára, mire oda érünk beáll az est.

Reggelre kelve fejem tűzben ég, nem tudom magam e nyeregben fenntartani, oda kötöznek s ketten mellettem lovagolva tartanak karomnál fogva.

hat héttel ezelőtt beomlott az ut a Párispatakba, a jégverem mellett az elmúlt évben hemperedett be a patakba mintegy 200 négyzetméter terület. Ez utóbbival nem gondolt a mérnöki hivatal, az ut beomlást pedig reparálták annyira, hogy ismét beomlott. Az újabb műszaki tudományak annyi haszna volt, hogy ma sem lehet rendesen közlekedni.

* **Gyalog Lourdesig.** Őt jó asszony indult eltegnap Váradról azon erős vágytól vezéreltetve, hogy eljussanak a Boldogságos Szűznek kiváló kegyhelyére, a Pyrenék franciaországi lábánál fekvő Lourdesi barlanghoz. Özv. Dobos Lajosné, Riskó Sámuelné, Weinzenstén Jánosné, Leiszner Jánosné és Sándor Lászlóné képezik ezt a gyalogjáró zarándoklatot. Idős, gyenge asszonyok valamennyien, egyik pláne mindkét szemére világtalan. Csak a hit erős bennük, mely erre az elhatározásra bírta őket. Budapestig vasuton, innét Kremsig hajón mennek. Itt kezdik meg a gyaloglást Mária-Zell felé s innét Stájerországon, Tirolon és Schweizon át szándékoznak Franciaországba jutni. Pénzük kevés van, az öt asszonynak alig van 100 frjtuk együttvéve. Németül, francziául egyikük sem tud, — de egyik közülük már kétszer megjárta gyalog Jeruzsálemet, ebben biznak, meg ajánló leveleikben, melyekkel a város főkapitánya és plébánusuk ellátták őket. Reménylik, hogy Isten és a Szűzanya segítségével az őszre hazakerülnek. Adja Isten!

* **Névmagyarosítás.** Kiskoru Grósz Lajos helybeli illetőségű budapesti lakos vezetéknévét György-re magyarosította.

* **Városliget rendezése.** Nagyvárad elég szegény sétaterekben. A lövészeteket igyekszik a Sporttér emelni, diszítani, azonban a tulajdonképeni «nép»-nek alig van hova menni. A Rhédey-kert nincsen rendben. A törvényhatósági bizottság tekintélyes tagjai azon gondolkoznak, hogy a Városliget rendezése által teremtsenek egy olyan közhelyet Nagyváradnak, a honnét fehér, fekete és piros betűkkel ékeskedő tábla nem számúzi a polgárságot. A napokban már helyszíni megismerést is tartottak, hogy első sorban megfelelő utat nyissanak a hegy és víz között levő egészséges területre. Ha ez sikerül, a városliget olcsó és jó rendezése okvetlen bekövetkezik.

* **Gyilkosság vagy öngyilkosság.** Debreczeni Istvánné szül. Dani Eszter hegyközülaki lakosnőt tegnap, 5-én reggel lakásán felakasztva és meghalva találták. A hullavizsgálat megejtése végett megjelent a járásorvos, az esetet annyira gyanusnak találta, hogy észlelt gyanu okai egy nem önkézüleg történt akasztás látszatát kelték és emiatt az előjáróság jelentést tett a nagyvárad ügyészséghez, mely a hullaboncolást és a büntető előnyomozat megejtését elrendelte.

SZINHÁZ.

Az első bemutatkozó.

Felvirradt végre hát a várva-várt színi szezon. És mikor a tegnap esti előadás után örömmel fejezzük ki az előadás sikere fölött, bizalommal tekintünk a továbbiak elé is. Szó sincs arról, hogy mint elsőrendű erőkre akarnók ezzel a Bőlyni-féle társulatra felhívni a közönség figyelmét, de annyi körülbelül bizonyos, hogy jó közepes társulatot lesz alkalma a színház látogató közönségnek estéről-estére viszont látni.

A ruhatáron kezdem, meg a diszleteken, a melyek szokatlanul fényesek és pazarok voltak. Csakugyan olyan ruhák, a melyeken a szabó parasztot nem hagyott és valósággal gyöngyökben fürdött a szereplők java részének dus üstöke.

Ezt csodálta meg első sorban is a telt ház, azután pedig a világitást is.

Ünnepi nyitányt nyitotta az előadás. A hangulatos, ügyes muzsikájú dolgot maga a szerző: *Stephanidesz* Károly karnagy dirigálta, nagy tüzzel és heves gesztusokkal.

Azután gyors egymás utánban, helyelkülözöl holmi rövidítésekkel is, játszották el a legkitünőbb magyar tragédiát.

Bánk-Bán személyesítője (*E. Kovács* Gyula) régi ismerőse a közönségnek. Rokonszenvesen fogadták és első megjelenésétől az utolsóig sokat tapsoltak neki. Romantikus iskolájú tragikus. Játéka, mimikája sokkal tökéletesebbek, semmint fel ne tűnne mellette gyöngye hangja. Ha diszkardjával sokat babrál

is, szépen alakít és nagy erővel tud megcsinálni minden jelenést. *Tiborc* (*Szentgyörgyi J.*) a maga nemében unikum. Kitűnő alakot adott és rendkívül közvetlenül beszélt. Az egyetlen különben az összes szereplők közül, a ki nyílt színen (a II. felvonásbeli nagy mondókánál) zajos tapsokat kapott. A harmadik jeles alakítás *Tompáé* (*Petur*) volt. Csupa tűz, csupa temperamentum. Jeles dolgokat produkált ő is. *Riberach* (*Hornyánszky*) és *Gertrudis* (*V. Ágh Ilona*) nagyon jók voltak, valamint *Ottó* (*Odry* Árpád) is. A rendezést dicséri a gyors menet, kevésbé a túl-hosszu felvonás közök és a királyné ravatalának szörnyen vízszintes volta. Hát a harmadik és a negyedik felvonás utolsó jelenetei hol maradtak? Ezeket tán a gyengébbek kedvéért hagyták ki.

Vasárnap esti előadás. Holnap vasárnap lesz az első népszínmű előadás. Színre kerül a *Falu rossza*, melynek főbb szerepeit Margó Zelma, Baróti Irma, Turchányi Olga, Szentgyörgyi István, Kassay Károly, Odry Árpád és Vendrei Ferencz játszák.

IRODALOM.

A **Magyar Könyvtár**-t oly rendkívüli tetszéssel fogadta a közönség, hogy a kiadók sokkal gyorsabb egymásutánban bocsátják közzé a füzeteket, mint eredetileg tervezve volt. A vállalatból, mely csak mult év végén indult meg, immár 42 szám áll már előttünk, csupa változatos és értékes olvasmány. A legutolsó, most szétküldött füzetek a következők: a 38. füzetben Tóth Kálmánnak híres történelmi vigjátéka foglaltatik *«A király házasodik»*, melyet a nemzeti színház csak nemrég elevenített fel és mely ezuttal először jelenik meg nyomtatásban. A 39. szám *Droz* Gusztáv remek családi rajzaiból *«Monsieur, Madame et Bébé»* adja a legszebbeket; a füzetet *«Az ur, az asszony és a baba»* címmel Béri Gyula fordította, nagyon gondosan. A 40. füzet a magyar elbeszélés irodalom egyik népszerű veteránját, *Vértessy* Arnoldot mutatja be; *«Kisvárosi történetek»* cz. könyvecskéjét kedves, friss elbeszélő hang, éles megfigyelése a vidéki élet félszegségének és igazán finom humor jellemzik. A következő szám a század egyik legnagyobb drámaírójának, *Ibsen* nek, talán legjellemzetesebb és legérdekesebb színdarabját, *«A népgyűlölet»*-t

Eszméletemet vesztve, nem tudom mi történik velem.

Mikor, mennyi időre tértem magamhoz, hol vagyok, nem is képzelem.

Végre suttogó hangokra eszmélek s szemem egy gyönyörű, — mintegy 36 éves — nő arcán akad meg, hideg kezét homlokomra teszi s kérdez: »Jobban van?»

Igen, igen, magyarul!

Még egy szempillantásig eszméletem vagyok s azután agyam újra elborul.

Talán napok mulva újra eszmélek s halk férfi hang mondja, hogy: most nyugodtabb. Ez is magyarul beszélt.

En hosszabb ideig figyelek mozdulatlanul. A férfiak távoznak s látom, hogy cserkeszkébe vannak öltözve.

Egyedül maradtam s a kétség gyötör, vajjon nem örültem-e meg? Vajjon a kaukázusban vagyok-e? Tudom, hogy beteg vagyok, emlékszem, hogy a Kasbeken voltam, látom a Karanajt s még hallom csengeni az imént elhangzott szavakat: »most nyugodtabb».

Nyílik az ajtó, — ama 36 éves nő lép be, szemem nyitva van, látom.

Talán jön s beszél magyarul.

Megragadom a felém nyújtott kezét, ajkamhoz szorítottam s — esdve kértem, hogy öntsön világosságot lelkembe, mert kétségem elviselhetetlen s ő elmondja, hogy Kaukázusban vagyok, Murad hozott ide eszméletlenül s napokig voltam élethalál között, most a javulás útján vagyok, azért legyek nyugodt.

A hangos beszédre megjelenik az ajtóban

egy 17 év körüli leány s előttem áll az, aki miatt én számúzve magam, sok száz mértőfdnyire tőle, tehetetlenül, betegen fekszem. Megkísérlem felülni, de vissza hanyatlom s én névén szólítom s mindkét nő bámulva néz reám.

Napok mulva javul bajom — a himlő — annyira, hogy nyugodtan beszélhetek, felelve s feleletet nyerve a kölcsönös kérdésekre, megtudom, hogy az idősebb nő Erdélyből származik, férje 49-ben ott nehéz sebbel maradt vissza s felgyógyulva megszerették egymást s az egykori cserkesz tiszt keresztény lett s őt elvette; majd férjét követve ide jöttek s a leány az övék. Különbözn Szárhegyi Rózának hívják. A leányát pedig ama néven, a melyet nekem kimondanom sem szabad.

Férje s fia nem sokára vissza jönnek.

A leány tökéletesen, a férj és fia elég jól beszélnek a székely dialectust. Ez lett volna a meglepetés, melyet Murad nekem kilátásba helyezett s mely így — öntudatom kívül érkezvén ide — csak részben sikerült.

A feltűnő hasonlatosság s a hang azonosság, ez és ama leány között megmagyarázhatatlan.

Egy későbbi fénykép még birtokomban van s a hasonlat e képen is feltűnő.

Legyenek áldva a kezek, melyek oly távol idegenben a leggyöngédebb ápolásban részesítették a testi s lelki szenvedőt s nem rettenve vissza a ragadós betegségtől, Isten segítségével visszaadták az életnek.

Legyenek örökre áldottak.

Az én Murád barátom szüleihez ment, de

várják naponta, hiszen ő boldog vőlegénye a boldog menyasszonynak s amint megkeresztelkedik Murád, megszaz esküvő.

A fiatal erő leküzdötte az emésztő kórt s a gondos ápolás néhány nap mulva lehetővé tette, hogy felöltözve a verendán — mely különben fűtve van — a napsugár és a székely cserkesz család barátságának melegét élvezhessem.

Egy hó mulva megtörtént az esküvő s én a boldog halandókat Derwentbe, most már Mihály barátom állomáshelyére kísértem s pár hét mulva tova mentem Baku felé, hogy még mielőtt viszont láthatom a hazát, megjárjam Afganisztánt Mirza Ali egise alatt.

Vajjon nem tettem-e helytelenül, midőn Promethaus szikájára véstem fel ama neveket? avagy lesz-e nekünk is egy új Herkulesünk, ki megelégszik 30 év szenvedésével s megszabadít a további gyötrelmekről?

Még csak azt említem fel, hogy 19 év mulva egy nagy fürdőhelyen az angol *«London News»* illusztrált lapban nézegettem a képeket s egyszer csak a Kasbek címfelírás tűnt szemembe s a következő lapon a Promethaus szikájának fotograf után készült képe, s azon ama két név, úgy mint 19 évvel előbb oda faragtam.

És én lelkemből sajnálom, hogy meg nem akadályozhattam ama leány szenvedését, ki valaha engemet oly odaadóan szeretett.

De szenvedek én is és a kaukázus keselyűi még tépik, szakgatják a jelképű Promethaus szikájához lánczolt lelkemet.

adja Vikár Béla jeles átültetésében. Végre a 42. számban a kurucz világ költészetének egy becses, módszeres anthológiáját kapjuk, melyet Kardos Albert, a jeles irodalomtörténész állított össze és látott el igen figyelemreméltó bevezetéssel. Az utóbbi időkben a közönség figyelme fokozott mértékben fordult a régi kuruczénekek felé, úgy hogy ez a füzet nemcsak az iskolákban fog elterjedni, hanem az olvasók minden rétegében. Mindezek a munkák egyenként 15 krajczárjával vehetők meg minden könyvárusnál vagy a kiadóknál Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) czégnél, Andrassy-ut 21., kik kívánatra a gyűjtemény teljes jegyzékét ingyen megküldik.

— **Egyiptom művészete.** Épen most jelent meg Lampel Róbert Wodianer F. és fiai cs. és kir. udvari könyvkereskedésében »Egyiptom művészete«. Írta: Dr. Körösi László. A harmincz és fél ivre, 484 lapra terjedő, komoly díszszel kiállított művet J u h á s z Árpád kétszázötven rajza ékesíti, jórészt egyiptomi fényképek után. A tíz fejezetre osztott mű megismerteti a Nilus természetét, a p a n t e o n rejtelmét, a fáraók történetét, az egyiptomi írást, az építés, a képfaragás és népirás művészetét, a művészeti ipart a zenét és irodalmat: A nagy művészettörténeti tanulmány a közoktatásügyi minisztérium által a tanárok számára rendezett egyiptomi tanulmány-út eredménye. Ára öt forint s megrendelhető Körösi László dr. nevén Budapesten, VI. ker., Eötvös-utca 44. sz. a. Egyiptom az emberi művelődés ősforrása. A művészettörténeti ismeretek pedig kiegészítik az irodalmi műveltségnek. Épen azért őszintén ajánljuk mindazoknak, a kik a művészetek rendszeres történetének tanulmányozásában lélek-nemesítő tanulságot és szívképző gyönyört keresnek.

EGYESÜLETEK.

Kugli-verseny a velencei népkörben. A Nagyvárad-váralja és velencei népkör f. évi május hó 8-án — azaz holnap — délután 2 órakor nagy teke díjversenyt rendez, 1-ső díj 10 koronás arany, 2-ik díj 5 koronás ezüst, 3-ik díj 3 koronás ezüst, 4-ik díj 2 koronás ezüst, melyre a nagyérdemű közönséget ez uton hívja meg a r e n d e z ő s é g.

Igazságszolgáltatás.

Falusi csendélet.

A mult esztendőben husvét másodnapján Szobod községben nagy murit csinált a falu fiatalsága, ott voltak a leányok és legények teljes számmal s italozással s tánczszal töltötték az időt.

Ugy éjjel tájban, amikor már a kedv elérte a tetőpontját s amikor az italokból is már jócskán beszédtek, az egyik legényt *Stojca* Stefánt a többiek bosszantani kezdték, akkor azután ő benne is felébredt az ősi virtus s kezen visszautasította a tréfákat s kijelentette, hogy a további vicczeléseket nem tűri. Csak ez kellett a legényeknek, a kiket már bosszantott *Stojca* egykedvűsége, azután még jobban bosszantották, aminek azután úgy vetett véget *Stojca*, hogy felkapott egy dorongot és azzal megtámadta a legényeket s véletlenül egy *Stojle* Mitru nevezetű barátját úgy találta oldalon kólintani, hogy a szerencsétlen embernek három oldalbordája azonnal betört s összeesett a súlyos seb következtében.

A mulatságnak ezzel természetesen azonnal vége szakadt s a megsebesült hetvenkedő legényt haza vitték, aki a seb következtében tüdőgyuladást kapott s három hónapig feküdt élet-halál között, azonban végre is meggyógyult.

De a dolog nem maradt annyiban, mert a történetekről tudomást szerzett a csendőrség is s az ügy így felkerült az ügyészséghez, majd a

törvényszékhez, tegnap pedig megtartották az ügyben a végtárgyalást.

A törvényszék előtt a vádlott arra hivatkozott, hogy öt előzőleg hosszú ideig bántották, hogy elnevezték mindennek s így azt hitte, hogy neki jogában van elégtételt venni magának, különben is a tettét nagy felindulásában követte el.

A sértett és a tanúk azt igazolták, hogy a verekedést csakugyan megelőzte a bosszantás s hogy a vádlott nagyon fel volt izgatva, amikor tettét elkövette.

A törvényszék figyelembe véve a sok enyhítő körülményt és azt, hogy a sértett sem kérte a vádlottnak megbüntetését, hat hónapra ítélte el a vádlottat, amely ítéletben azután úgy a vádlott, mint az ügyész megnyugodtak.

Örley Flóra pere. Három évvel ezelőtt Krecsányi Ignác színigazgató Pozsonyban működő társulatához, 500 frt havi fizetéssel primadonnának szerződtette Örley Flórát. A primadonna el is utazott Pozsonyba, hova gyengélkedő állapotban érkezett meg. Így fel sem akart lépni, de Krecsányi biztatására mégis bemutatkozott a pozsonyiaknak. A publikum meg is tapsolta Örley Flórát, de Krecsányinak nem tetszett a játéka, s ki is jelentette neki, hogy színtársulata igényeinek nem felel meg. Örley Flóra betegségének tulajdonította direktora elégedetlenségét és kártérítési pert indított Krecsányi ellen 6000 frt anyagi, s 12,000 forint erkölcsi kár megtérítése iránt, azt állítva, hogy Krecsányi neki erkölcsi kárt is okozott, midőn öt meg nem felelőnek jelentette ki. A budapesti kir. törvényszék a napokban foglalkozott az ügygel. A kihallgatott tanúk vallomásai alapján a törvényszék egy havi díjat, 500 forintot ítél meg Örley Flórának, s Krecsányit mérsékelt perköltségben marasztalta. A primadonna, valamint jogi képviselője Nagy Dezső dr. a kir. táblához felebbezett.

A nagyvárad kir. tábla elintézett ügyei.

Polgári tanács.

Előadó: *Fráter Imre.*

466. Stefanucz Gyorgye — Konta Rozália — megváltoztatva.

556. Zsiros Mária — Benyovszky János — részben megváltoztatva.

561. Mikleán Florea — Mikleán Ilie — helybenhagyva.

573. Vertán Andrásné hagyatéka — megváltoztatva.

860. Gyebrovsky Mária — Gyebrovsky György — visszautasítva.

Előadó: *Dr. Marienescu Athanáz.*

619. Jancsó Erzsébet — Topa József — helybenhagyva.

620. Török Anna — Sajbik János — helybenhagyva.

673. Krasznai András — Kun Zsuzsanna — helybenhagyva.

674. Makai Bálint — Csikai Mária — helybenhagyva.

675. Nagy Mária — Seres István — helybenhagyva.

REGÉNY-CSARNOK.

Fitz Clarence és Ethelton Rosannah szerelme.

Írta: MARK TWAIN. Ford. M. J.

S oly gyorsan ugrik fel székéről, hogy alig hallja már a fiatal ember köszönését. Ott áll teljes szépségében s csodálkozva néz a vádoló órára. Majd így szól:

— Öt percczel mult tizenegy óra! Majdnem két óra és nekem alig tűnt fel huszpercznek. Egek, mit fog ő rólam gondolni.

S ugyane pillanatban Alonso is órájára tekintett és így szól:

— Huszonöt percz mulva három óra! Majdnem két óra s nekem nem látszott többnek két percznél! Vagy talán megint ez a vén óra bolondult meg? — Miss Ethelton! Csak egy pillanatra, kérem! Ott van Ön?

— Igen! De csak gyorsan. Mennem kell.

— Nem lenne oly szives megmondani, hány óra van?

A leány ismét elpirult.

— Ez már még sem járja, hogy ilyet kérdez tőlem — gondolá magában.

Azután mégis csak csodálatosan tettett nyugalommal felelt:

— Öt percczel mult tizenegy.

— Köszönöm. Tehát el kell mennie? Igazán el kell?

— Természetesen.

— Nagyon sajnálom.

Semmi felelet.

— Miss Ethelton!

— Nos?

— Ön — Ön még itt van, igen?

— Itt, itt, de csak siessen, kérem. Mit akar még mondani?

— Én? — Tulaldonképpen semmi különöset. Itt oly unalmas, sivár. Bizonyára soktőlem, hogy Ontól ilyesmit kívánok, nagyon jól tudom, de — nem volna hajlandó olykor-olykor csevegni velem, ha ugyan nem lenne az terhére.

— Nem tudom. Majd meggondolom, megpróbálom.

— Oh, köszönöm, Miss Ethelton! — Ah, már elment s itt megint csak hózivatar és sőtét fellegek vannak. De hát azt mondotta a »viszontlátásra« és nem azt, hogy »Isten Önnel.« Az óra jól jár. Milyen könnyen elrepült ez a két óra!

Leült és álmodozva tekintett az izzó párázra, azután felsóhajtott s így szól:

— Mily csodálatos! Még két órával ezelőtt szabad voltam s most már szivesen San Franciscóban van!

Ugyanakkor Ethelton Rosannah könyvvél a kezében hálószobájának ablakmélyedésében ült s kitekintve a zuhogó esőbe, suttagá:

— Milyen egészen más ő mégis, mint ez az üres fejű, együgyű Burley, kinek csekély utánzóképpességén kívül semmije sincs.

II.

Négy héttel később Mister Sidney Algeron Burley a »Telegraph Hill« egyik szalonjában egy vig asztaltársaságot azzal mulattatott, hogy Jan Francziscó leghiresebb színészeit és egy pár, a nyilvánosság előtt gyakran szereplő, jól ismert alakot utánczolt. Csinos fiatal ember volt, izlésesen öltözve; de valami szellemi előkelőségnek benyomását épen nem gyakorolta az emberre. Úgy látszott, hogy igen jó kedvében van, s tekintete nyugtalan várakozással függött az ajtón. Épen akkor egy liberias inas lépett be, ki a háziasszonynak sugott valamit, mire ez épen nem volt Mister Burneynek inyére: izgatottsága lassankint mindig nagyobb lett és arca elkomorodott.

A többiek lassankint eltávoztak és ő egyedül maradt a háziasszonnyal.

— Nem lehet tovább kételkednem, szól az utóbbihoz. — Ő kerül engem s mindig kimentti magát. Csak láthatnám legalább, csak egy pillauatig beszélhetnék vele, de ez a távollét.

— Talán lehetséges lesz, Mister Burley. Menjen fel Ön egy kis időre a kis szalonba. Én meg egyet-mást rendbe hozok a ház körül azután magam is fölmegek Önhöz. Valószínűleg rá lesz bizható, hogy elfogadja Önt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Az osztrák kormány kívánsága

Budapest, május 6. (Saját tud. táv.)

Az osztrák kormány puhatolt a magyar kormánytól az időleges gabonavámok megszüntetése érdekében. A magyar kormány nem hajlandó az osztrákok e kívánságát teljesíteni és a ma tartott miniszteri értekezleten visszautasították e kérelmet minden megokolás nélkül.

Nansen Bécsben és nálunk.

Bécs, május 6. (Saját tud. távirata.) Nansent ma a bécsi egyetemen nagy óvá-
cziókkal fogadták. Az ünnepelt a kated-
ráról köszönte meg a kitüntető fogadtatást.
Egy órákor a király, délután pedig Raj-
ner főherceg fogadta.

A Zola ügyhöz.

Budapest, május 6. (Saját tud. táv.) Az
»Aurore«-ban Picquard alezredes szembeszáll
egy lapoknak azzal az állításával, hogy
Swarzkoppen katonai attaséval összejövetele lett
volna Karlsruheban. Picquard ez állítás szer-
zőjét bíróilag fogja üldözni.

Henrik herceg Kinában.

Berlin, május 6. (Saját tud. táv.) A mint
a reggeli lapok Tantaufortból (Kiav-Csau) je-
lentik, Henrik herceg a »Deutschland« hadi-
hajón, a melyet a »Gefion« és a »Kaiserin Au-
gusta« hajók kísérnek, tegnap délután odaér-
kezett. Az erődök ágyulóvással üdvözölték.

Fölkelés Sierra Leoneban.

Budapest, május 6. (Saját tud. távirata.)
Londoni táviratok szerint, az esti lapok közlik,
hogy Liverpoolba az a hír érkezett, hogy a brit
csapatok Sierra Leoneban a felkelő bennszülöt-
teket megtámadták és közülök sokat megöltek.
Több angol katona megsebesült.

A kelet-ázsiai kérdés.

Budapest, május 6. (Saját tud. távirata.)
Londonból távirják: A Reuter-ügynökség je-
lenti Port-Arthurból: Az oroszok 6 hüvely-
kes és nyolcz 8 hüvelykes ágyut, valamint
nagy mennyiségű löszert szállítottak partra és
az erődöket összekötő tábori vasutat éritettek.
A kormányzó elrendelte, hogy a jövőben hi-
vatalosan Port-Arthur Rinai név használandó.
Port-Arthur száraz dockjában jelenleg egy
kinai hadihajó van.

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Évadberlet 2. szám. Kisberlet 2. szám.
Páros. Páros.

Ma szombaton, 1898. május 7-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

Czigánybáró.

Operette 3 felvonásban. Jókai Mór regénye után írta:
Schnitzer J. Fordította: Radó A. Zenéjét szerzette:
Strausz János.

Személyek:

Barinkai Sándor	— — — —	Mezey Mihály.
Zsupán Kálmán	gazdag sertés- kereskedő	Vendrei Ferencz.
Arzena, leánya	— — — —	Lányi Edith.
Miraballa, nevelőnője	— — — —	K. Árpási Katicza.
Ottokár, ennek fia	— — — —	Váradi M.
Carneró gróf	— — — —	Leövey Leo.
Gábor diák	— — — —	Kassai K.
Czipra, cigányasszony	— — — —	Margó Zelma.
Sáffi, cigányleány	— — — —	Székely Irén.

Helyárak mint rendesen.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1898. május 8-án berlet-
folyamban.

Falurossza.

Eredeti népszimnű 3 felvonásban. Irta: Tóth Ede. Zenéjét
szerzette: Erkel Gy.

KÖZGAZDASÁG.

**A burgonyának egy veszedelmes
betegsége.**

A burgonya termelőket utóbbi években
óriási csapás érte, akkor, mikor a burgonyának
veszedelmes betegsége, a burgonya-vész fellé-

pett S e betegség nemhogy szűnőben volna, de
folytonosan terjed, úgy annyira, hogy egyes
vidékeken a burgonyatermelés már-már nem
fizeti ki magát s annak termelésével fel kell
hagyni. Ott van Sáros, Szepes, Liptó, Árva,
Abauj, Gömörmegyék, a hol ez ideig a burgo-
nya képezte a legfontosabb termelési ágat s a
hol a burgonya termelésével mindinkább kez-
denek felhagyni, mert annak termelése ma már
absolut nem fizeti ki magát. Pedig hát ezzel a
betegséggel szemben is lehet sikeresen véde-
kezni s kevés pénzáldozat, no meg egy kis
utánjárás és fáradsággal biztosan védekezhetünk
a burgonya véssel szemben.

A burgonyavész, tudományos nyelven Pe-
ronospora infestans, egy penész gomba, mely a
burgonya levél sejtjei között vékony tonalak
alakjában nő s attól a növény tápláló anyagát
nagy mennyiségben vonja el; nagyon termé-
szetes, hogy ez által az egész növény szenved
s különösen a burgonya gumók fejlődése za-
vartatik, megfosztván azokat tápszereiktől s a
tápszereket részben gyűjtő levélzettel, aminek
következménye, hogy a gumók elpusztulnak,
elrothadnak. Fel lehet ismerni a betegséget
arról, hogy a levelek szélein barnás, majd ké-
sőbb fekete színű foltok keletkeznek, melyek
hamvasszürkés anyaggal vannak bevonva.

Ha megakarjuk előzni e betegség fellépé-
sét, már május hó elején hozzá kell fognunk
a védekezéshez, mely rézgálicz oldattal per-
metezésből áll. Erre a célra bármely szőlőperme-
tező készülék használható, külön eszköz beszer-
zése tehát e célra nem szükséges. A haszná-
landó folyadék oly módon készül, hogy minden
100 liter vízhez 1 1/2 kilogramm rézgáliczot s
ugyanannyi meszet adunk s használat előtt a
folyadékot jól felkeverjük. Ezen folyadékból
140—160 liter szükségeltetik egyszeri fecsen-
dezésül kat. holdanként. Nem elegendő azon-
ban csupán egyszer permetezni, hanem 1 hó
multával az első permetezés után ismételjük az
eljárást, sőt ha nagyon nedves idő jár a má-
sodik permetezés után két-három héttel har-
madszor is permetezzünk.

A permetezésekre fordított összes kiadások
— feltéve, hogy a rézgáliczot direkte gyárból
vesszük — pl. a budapest »Hungária« kén-
sav és vegyi ipari termékek gyárából — holdan-
ként legfeljebb 5—6 frtra rugnak, a mely cse-
kély kiadással biztosíthatjuk burgonya termé-
sünket.

Relch Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatőzsde.

Készáru búzában az irányzat gyenge volt.

Határidők.

Budapest, márcz. 6.	
Buza őszre	— — — — 10.80
Buza tavaszra	— — — — 14.45
Tengeri	— — — — 6.12
Rozs őszre	— — — — 8.22
Zab őszre	— — — — 6.04

Értéktőzsde.

Az irányzat szilárd.

Budapest, márcz. 6.	
Déli vasut	— — — — 78.—
Rimamurányi	— — — — 254.3/4
Magyar jelzálog	— — — — 255.—
Magyar leszámítoló	— — — — 257.—
Iparbank	— — — — 101.—
Budapest közuti	— — — — 385.1/2
Kereskedelmi bank	— — — — 14.17
Salgótarjáni	— — — — 609.—
Waggon-kölcsön	— — — — 244.—
Villamos vasut	— — — — 275.1/2

Bécs, márcz. 6.

Az irányzat szilárd.	
Oszt. hitel	— — — — 859.1/4
Magyar hitel	— — — — 886.3/4
Allamvasut	— — — — 858.1/2
Birodalmi márka	— — — — 58.83

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde 1898. márcz. 6-án.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — — 120.75
Magyar koronajáradék	— — — — 99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — — 119.—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — — 100.25
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	— — — — 120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — 97.50

Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — 100.60
Horvát-szlavon föld terhermentesítési kötvény	— — — — 97.75
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	— — — — 160.—
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — — 139.75
Oszt. járadék papírban	— — — — 101.75
Oszt. járadék zústben	— — — — 101.75
Oszt. járadék aranyban	— — — — 121.—
Oszt. korona járadék	— — — — 101.50
1860. Oszt. államsorsjegyek	— — — — 143.—
Oszt. magyar bank részvény	— — — — 915.—
Magyar hitelbank részvény	— — — — 886.75
Oszt. hitelintézeti részvény	— — — — 358.20
Pá is vista	— — — — 359.25
20 márkás arany	— — — — 954.—
Német birodalmi márka	— — — — 58.75
London vista	— — — — 120.70
Páris vista	— — — — 47.70
20 márkás arany	— — — — 11.76

SZERKESZTŐI POSTA.

Sz. J. Helyben. A levélben irt temetői jelenet
nem közölhetjük addig, míg személyesen nem
érintkezünk Önnel. Sziveskedjék ma este 6 óra
tájban szerkesztőségünket felkeresni.

A szerkesztésért felelős:

V. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

Alulirt H ó r a János volt nagyváradi je-
lenleg budapesti lakos Isten és ember előtt tel-
jes és mindenirányú felelősség tudatában ün-
nepélyesen kijelentem a következőket:

Tekintetes Adelsberger Sándor ur,
engem az 1897. év január hó folyamán 100
frt kaució lefizetése mellett a saját szolgálatára
mint hivatal-szolgát felfogadott. Időközben
azonban a kérdéses birtok, hova T. Adelsber-
ger ur mint gazdatiszt kinevezve volt az örö-
kösök között felosztatván, az állást el nem
foglalhatta s így engem sem helyezhetett el a
nekem kilátásba helyezett szolgálatba, sőt ké-
sőbb midőn tudomására jutott, hogy én sem
irni sem olvasni nem tudó ember vagyok, a
neki lefizetett 100 frt kauciót posta útján 1897
évi április hó folyamán részemre Váradra visz-
sza küldötte, azon értesítéssel, hogy fent ne-
vezett értelmi fogyatkozásaim miatt az állást kü-
lönben sem foglalhatnám el. Mielőtt azonban
kauciómat kézhez vettem volna, Tekintetes
Adelsberger Sándor ur rosszakarói és jó hire
ellenségeinek erőszakos rábeszéléseire ellene a
n.-váradai törvényszéknél bünvádi feljelentést
tettem.

Ezen eljárásom felett a legmélyebben ér-
zett őszinte sajnálatomat és megbánásomat fe-
jezem ki annyival is inkább, mert tekintetes
Adelsberger Sándor ur, erre már köteles nem
volt, később még is állásba juttatott, honnan
azonban ismét csak értelmi fogyatkozásaim miatt
távoznom kellett. Midőn lelki gyöngeségeim
is Tekintetes Adelsberger Sándor ur irányában
tanúsított hálálansággal, egyes megmondatlan-
ságom felett még egy ízben legőszintébb saj-
nálkozásomat fejezném ki, öntudatlanul böcs-
méről eljárásom súlyát azokra háritom és
forditom, — a kik felbujtóim voltak, s a kiket,
mint tudom Tekintetes Adelsberger Sándor ur
személyesen ismer s ha szükségesnek fogja
látni a nyilvánosság előtt is névszerint meg fog
nevezni. Végezetül kijelentem, hogy mint eddig
egy ezentul is Tekintetes Adelsberger Sándor
urat egyik jótévőmnek s a legkifogástalanabb,
legbecsületesebb, legjobbszívű ember barát-
nak tartom és tartottam is.

Jelen nyilatkozatom szóbeli bemondásom
után fogalmaztatott, s az általam két tanu előtt
sajátkezüleg aláíratott, amennyiben egyedül ne-
vem aláírására vagyok képes.

Kelt Budapest, 1898. április 5-én.

H ó r a János.

Előttünk mint tanuk előtt:

Kuczor Imre,
magán hivatalnok.

Barna József,
máv. tisztviselő.

*) E rovat alatt közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

